

Sowińska Lucyna

Urodziła się 1 1948 r. w Chełmnie. W 1971 r. ukończyła filologię polską na UMK, jest też absolwentką Podyplomowego Studium Etnografii na Uniwersytecie Łódzkim i Podyplomowych Studiów Wiedzy o Filmie, Teatrze i Telewizji.

W 1972 r. stworzyła Studio P – teatr dla młodzieży, którego jest kierownikiem artystycznym, pedagogiem i reżyserem. Zrealizowała z nim ponad 40 premier. Zespół, jako laureat Złotych Masek, występował w Polsce oraz na festiwalach i kongresach w 17 krajach Europy. Lucyna Sowińska prowadzi też warsztaty dla nauczycieli i studentów, publikuje artykuły metodyczne.

Nagrody, wyróżnienia, medale:

2004 - wyróżnienie honorowe za zespołową twórczą pracę w spektaklu *Każdy ma swoją górę*

2006 - prezentacja metod pracy Studia P na przykładzie spektaklu *Ni lernas vivi* na III Kongresie Afrykańskim w Kapsztadzie w RPA.

2008 - statuetka "Anioła" przyznana przez Książnicę Kopernikańską za wieloletnią artystyczną współpracę na rzecz chorych i niepełnosprawnych

Nagrody za reżyserię spektakli m.in. *Jakiegokolwiek masz imię*, *Pole gry*, *Śpiewanki zaklęte*, *Coś w rodzaju miłości*

Laureatka Nagrody Prezydenta Torunia w dziedzinie Kultura i Sztuka, wyróżniona odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Geneza zespołu Scena Młodych Studio P:

Studio P powstało w 1972 r. przy Młodzieżowym Domu Kultury (MDK), przy ul. Przedzamcze 11/15 w Toruniu. Jest to najstarszy, mający prawie 40-letnią tradycję młodzieżowy, amatorski zespół teatralny. Założyła go Lucyna Sowińska – od początku istnienia kierownik artystyczny, pedagog i reżyser Studia. Nazwę grupy – Studio Poetyckie – wymyśliła twórczyni teatru, twierdząc, że to określenie najbardziej będzie odpowiadało poetyckiej konwencji działań teatralnych grupy. Wkrótce jednak, w wyniku błędnych kojarzeń słowa poetyckości, zwrócono się ku nazwie skróconej w jednym członie – Studio P. Pełna nazwa brzmi Scena Młodych Studio P i każdy jej członek odzwierciedla ludzi oraz ich działalność. Scena Młodych, ponieważ teatr skupia młodzież – uczniów gimnazjum (dawniej VII i VIII klas szkoły podstawowej), szkoły średniej oraz studentów, którym trudno jest rozstać się z zespołem. Studio, gdyż jest to praca zbiorowa – wspólne poszukiwania, wspólny dobór materiałów literackich, tworzenie całości scenicznej. Z kolei słowo Poetyckie, obecnie skrót P otwiera, wskazuje nowe, dla każdego odbiorcy (i uczestnika) odmienne, indywidualne sposoby rozumienia (...). P to poezja, ale nie tylko słów, nie tylko treści, lecz poszukiwań i działań teatralnych, poezja ruchu i gestu, przestrzeni, rekwizytu, światła, muzyki i dźwięków.

Pierwsze osoby Lucyna Sowińska zaprosiła poprzez swoją byłą polonistkę Jadwigę Friedel z II LO w Toruniu oraz znajomych ze studiów. Kolejni uczestnicy pojawiali się po notatkach prasowych, plakatach wieszanych głównie w szkołach. Zostali najzdolniejsi i najwytrwalsi, niektórzy nawet na sześć, osiem lat. Pierwsza premiera odbyła się kilka miesięcy po zawiązaniu grupy. Przedstawienie „Serce obracaj się” mówiło o życiu człowieka, o tęsknotach i marzeniach, o konfliktach wewnętrznych i o poszukiwaniu prawdy. Każdorazowo reżyser i aktorzy stawali wobec pytań nurtujących poetę, pytań o wartość słowa i prawdy, o znaczenie ideałów. „Każdy program powstawał w określonym okresie, wynikał z potrzeby danego czasu. Staramy się, aby przedstawienia były otwarte – zarysowanie problemu prowadzi do uwrażliwienia widzów i nas” – mówi założycielka teatru.

Działalność artystyczna:

- udział w spektaklach zespołów amatorskich i profesjonalnych; oglądane przedstawienia stanowią materiał do dyskusji, analiz;
- uczestniczenie w różnych imprezach kulturalnych Torunia, głównie w przeglądach i festiwalach;

- systematyczne korzystanie z konsultacji twórców różnych dziedzin;
- realizacja dwóch spektakli Studia P, reżyserowanych przez wybitnych twórców teatru młodzieży: Zdzisława Adamczyka, specjalizującego się w repertuarze staropolskim oraz Halinę Kubisz-Mułę, związaną ongiś z Teatrem STU;
- od 1979 r. przygotowywanie niektórych przedstawień w dwóch wersjach językowych: polskiej i esperanckiej, co dodatkowo wpływa na rozwój artystyczny aktorów, pozwala zwrócić się do szerszego grona odbiorców.

Działalność edukacyjna:

- organizowanie konkursów dla młodzieży: od 1983 roku miejskiego konkursu recytatorskiego pod nazwą Wiersze, które lubimy, konkursu dla publiczności na wypowiedź o kolejnych premierach;
- otwarcie w 1988 roku „Galeryjki Studia P”, tuż obok sali prób zespołu – jest ona miejscem prezentacji oryginalnych wystaw fotografii teatralnej profesjonalistów i amatorów, wybitnych twórców polskiego plakatu teatralnego, projektów scenograficznych oraz zdjęć i elementów dekoracji ze spektakli wystawianych przez gospodarzy galeryjki;
- organizowanie otwartych prób generalnych dla absolwentów Studia, pierwszych, zawsze życzliwych krytyków;
- udział w krajowych i zagranicznych warsztatach;
- organizowanie warsztatów teatralnych, zazwyczaj połączonych z pokazami niektórych spektakli Sceny Młodych;
- włączanie się w akcje charytatywne;
- we współpracy z Muzeum Etnograficznym przygotowywanie tzw. Spotkań „U Damroki” – gośćmi kawiarni przeważnie są regionalni twórcy ludowi, pisarze, poeci. Młodzież Studia P przybliża publiczności ich twórczość w krótkich programach literackich;
- organizowanie spotkań z twórcami w siedzibie zespołu;
- bogata i różnorodna działalność kierownika artystycznego Studia P – Lucyna Sowińska dzieli się swoimi doświadczeniami prowadząc zajęcia ze studentami i nauczycielami, prezentuje metody pracy zainteresowanym osobom i teatrom z zagranicy, pisze artykuły do „Biuletynu Informacji Kulturalnej”, „45 Minut”, „Przeglądu Artystyczno-Literackiego”, „Wychowania na co dzień”.

Osoby współpracujące ze Studiem P:

- Teresa Nemere – tłumacz języka esperanckiego, konsultantka
- Igor Nowicki – muzyk
- Agata Durka – plastyk
- Maria Przybylska – aktorka

Osoby związane ze Studiem P:

Scena Młodych wychowała wielu aktorów, wokalistów, krytyków, dziennikarzy, działaczy kultury, ludzi nauki:

- absolwenci Studia P studiowali we wszystkich polskich szkołach teatralnych: Joanna Voss, Krzysztof Milkowski, Marek Gierszał, Małgorzata Kożuchowska, Krzysztof Gałka, Beata Redo, Małgorzata Szczerbowska, Rafał Walentowicz, Joanna Żurawska, Antoni Barłowski, Radosław Kaliski, Magdalena Czerwińska, Anna Kaźmierowska, Rozalia Mierzicka, Olga Boładź, Agnieszka Peplińska, Kamil Toliński;
- wokalistki – Beata Bischof, Joanna Jagła (pseudonim Dark);
- studia wiedzy o teatrze – Iwona Gniedziejko, Justyna Sulecka, Grzegorz Janikowski, Dawid Rafalski;
- teatrologia – Agnieszka Klimczak, Agata Dawidowicz;
- krytyk teatralny – Piotr Gruszczyński;
- artysta plastyk – Wiesław Szamocki;
- twórca utworów dla dzieci – Jacek Beszczyński;
- kierunki filologiczne studiowali: Elżbieta Jędrzejewska, Mirosława Jankowska, Ewa Niewczas, Hanna Kowalczyk, Aleksandra Licznar, Marek Olszewski;
- inne kierunki studiowali: Stanisław Baranowski (prawo), Dorota Schodowska (profilaktyka społeczna i resocjalizacja), Piotr Ziobrowski (fizyka), Rafał Becker (biologia).

Wyróżnienia w zespole:

„Odnaka Wzorowego Uczestnika Studia P”: Elżbieta Jędrzejewska, Iwona i Beata Bischof, Krzysztof Milkowski, Joanna Jagła, Mirosława Jankowska, Iwona Gniedziejko, Piotr Gruszczyński, Joanna Voss, Małgorzata Kożuchowska, Małgorzata Sulej, Katarzyna Zaklikowska, Anna Kaźmierowska. Wpływ na tworzenie repertuaru i atmosfery Studia P mieli dawni uczestnicy przez wiele lat związani z zespołem: Stanisław Baranowski, Jacek Beszczyński, Marek Gierszał, Aleksandra Licznar, Agata Dawidowicz, Dawid Rafalski, w ostatnim pokoleniu studiowiczów wyróżnili się Dagna Dywicka i Rafał Becker.

Dane dotyczące Studia Poetyckiego:

Zespół liczy ok. 35 osób w wieku od 12 do 22 lat. W ciągu roku szkolnego (od września do czerwca) pracuje w kilku grupach wiekowych: młodszej, którą tworzą uczniowie klas gimnazjalnych (spotkania raz w tygodniu), starszej, do której należą uczniowie szkół średnich, czasami też studenci (początkujący, zaawansowani, próby 2-3 razy w tygodniu). Latem lub zimą urządzone są warsztaty teatralne dla młodzieży zaawansowanej. Jednak w procesie poszukiwania kształtu scenicznego spektaklu dochodzi do połączenia propozycji uczestników różnych grup. Każda grupa pracuje nad wybranymi, dostosowanymi do wieku uczestników, tekstami. Z drugiej strony, w sposób naturalny odbywa się przechodzenie z jednej grupy do drugiej. Gdy najstarsi odchodzą, na ich miejsce wchodzi młodsi, już do tej roli przygotowani. Metoda ta pozwala na zachowanie ciągłości działań, zapewnia zespołowi długi żywot artystyczny. Natomiast wielokierunkowe oddziaływanie w ciągu kilkuletniego pobytu w Studiu przynosi pełniejsze i bardziej trwałe rezultaty. Szczególną rolę w pracy zespołu odgrywają starsi członkowie. Oni przekazują niepisane zwyczaje grupy, opowiadają o swoich artystycznych przeżyciach, są przykładem do naśladowania. Lucyna Sowińska zakłada przynajmniej trzyletni okres edukacyjny. W pierwszym roku młodzi ludzie poznają siebie, rozwijają plastykę ruchu, bogacą brzmienie głosu, interpretację tekstu. W drugim zaczynają tworzyć i współtworzyć. Nabierają świadomości teatralnej. Dzięki temu mogą uczestniczyć już we wspólnym dziele, jakim jest tworzenie spektakli. W trzecim etapie, najciekawszym, starsi członkowie przekazują swoje doświadczenia młodszemu, wchodzi na drogę własnych poszukiwań twórczych.

Różnorodność repertuaru Studia P:

Repertuar Studia P od początku istnienia grupy cechuje różnorodność autorów, stylów i konwencji. Każdorazowo jest on wynikiem własnych przemyśleń uczestników na temat różnych istotnych zjawisk życia. Ujawnia specyficzny typ więzi tego teatru z literaturą. Tworzący szukają w tekstach literackich inspiracji myślowej, egzemplifikacji ważnych problemów egzystencjalnych, głównie moralnych, także społecznych.

Scena Młodych w postępowaniu z literaturą, z tekstem, stara się wykraczać poza praktyki i zwyczaje teatralne panujące w ruchu amatorskim. Stosunek zespołu do słowa ukształtowany został przez przemiany, które w latach 60. i 70. XX w. dokonały się w teatrze poetyckim i teatrze studenckim. W pierwszym poetyckości przestano się domagać od słowa, przeniesiono ją z liryki na inne gatunki literackie. W drugim nastąpiło znaczne rozluźnienie związku z literaturą, w szczególności z dramatem, mówienie „od siebie”, własnym językiem. Studio P próbuje łączyć te dwie tendencje, jednocześnie silnie dbając o słowo.

„... Studio P w swych penetracjach artystycznych cały czas zmierza w kierunku poetyckiej metafory. Metoda studyjna przynosi wymierne efekty. Wspólnie szuka się tematów, dobiera materiały literackie, tworzy sceniczną całość. Tutaj każdy członek zespołu jest ważny, każdy pomysł się rozważa. Reżyser nie jest ponad aktorami, a raczej blisko nich. Uczy, pomaga, inspiruje. To, co nieznanne, nieodkryte, zaczyna się nagle stawać (...).

Proces wspólnych poszukiwań czasami bardziej pasjonuje wykonawców, aniżeli gotowe już dzieło. Zaskakujące jest, że dla młodych aktorów Studia P nie sztuka, nie teatr są najważniejsze, ale właśnie szukanie sensu, stawianie pytań. Często na swój własny użytek, by wciąż wzbogacać swoje wnętrza, kształtować osobowość.” (M. Łubkowska, Poszukiwania teatralne Sceny Młodych Studio P, praca magisterska)

źródło: Łubkowska-Stanisławska M., *Studio P. Toruńska Scena Młodych*, Toruń 2006.

<http://www.mdktorun.pl/index.php?id=56&l=pl>

„Biuletyn Informacji Kulturalnej”, Toruń 2007, nr 3, s. 2-7.

Archiwum Studia P.

